

GIAO THÔNG VẬN TẢI VÀ DU LỊCH BIỂN GẮN VỚI QUỐC PHÒNG AN NINH Ở THÁI BÌNH

TH.S NGUYỄN NGỌC KHÁNH

Phòng Quản lý khoa học và hợp tác quốc tế
Đại học Thái Bình

1.Đôi nét về tiềm năng giao thông vận tải và du lịch biển gắn với quốc phòng, an ninh của Thái Bình

Với 2 trong tổng số 8 huyện, thành phố giáp giới trực tiếp với biển, Thái Bình là một tỉnh có tiềm năng kinh tế biển lớn ở Đồng bằng Sông Hồng. Hai huyện trực tiếp giáp biển là Thái Thụy và Tiền Hải gồm 13 xã với tổng chiều dài bờ biển là 56 km và hàng vạn ki lô mét vuông vùng lãnh hải có chứa nguồn tài nguyên quan trọng là khí đốt và nước khoáng. Vùng duyên hải ven biển Thái Bình có chứa khí đất và than nâu trong lòng đất. Các sông chính cung cấp nước ngọt là sông Trà Lý, sông Hóa và các sông trục nội đồng như: sông Diêm Hộ, sông Sinh... là những nguồn nước ngọt quan trọng. Với 4 cửa sông lớn nhiều bãi ngang rộng và hàng chục nghìn km² vùng lãnh hải, tạo điều kiện thuận lợi **cho khai thác tổng hợp nguồn lợi từ biển và là cửa ngõ quan trọng cần phải quan tâm đến công tác quốc phòng an ninh.**

Một trong những tiềm năng kinh tế biển quan trọng của Thái Bình là phát triển du lịch sinh thái biển, kết hợp với du lịch văn hóa. Tiềm năng này được tạo ra bởi những khu vực có nhiều cảnh quan thiên nhiên của miền đồng bằng ven biển, cảnh thiên nhiên hoang dã của rừng ngập mặn, có bãi tắm thoải cát như: cồn Đen, cồn Vàng, Đồng Châu. Những cảnh quan này cách không xa thành phố lớn Hải Phòng, Hạ Long rất thuận tiện cho việc thiết kế các tour du lịch phối hợp. Thái Bình cũng là một tỉnh có nền tảng văn hóa lâu đời, truyền thống văn hóa đa dạng, phong phú, nhiều di sản văn hóa quý giá. Nổi tiếng là tỉnh có mật độ các di tích lịch sử văn hoá lại tương đối dày, tính đến tháng 6/2013 Thái Bình đã có 1 di tích xếp hạng cấp

quốc gia đặc biệt (chùa Keo), 109 di tích xếp hạng cấp quốc gia, 475 di tích xếp hạng cấp tỉnh trên tổng số 2200 di tích. Bên cạnh các di tích lịch sử văn hoá, Thái Bình còn nổi tiếng với các sản phẩm thủ công mỹ nghệ. Những sản phẩm thủ công, dệt, chạm bạc, đồ đúc đồng... nổi tiếng trong cả nước. Hàng trăm làng nghề truyền thống ở Thái Bình tồn tại lâu đời không chỉ là nguồn kinh tế chính của cư dân nơi đây, mà còn góp phần tạo nên bản sắc văn hóa cho mỗi vùng quê như thêu Minh Lãng, dệt đũi Nam Cao, chạm bạc Đồng Tâm, đúc đồng An Lộc... Nhiều nơi dần trở thành vùng nghề như dệt chiếu Quỳnh Phụ, Hưng Hà, Đông Hưng. Thái Bình cũng là một vùng chứa nhiều giá trị văn hoá phi vật thể đa dạng và phong phú. Một trong loại hình di sản phi vật thể đáng quý của Thái Bình chính là lễ hội cổ truyền. Tiêu biểu nhất có thể kể đến: Hội Chùa Keo, hội đền Tiên La, hội đền Đồng Bằng, hội đền Côn Giang, hội Lữ, hội trình nghề La Vân, hội chiếu làng Hới, hội làng An Cổ... Những lễ hội này còn bảo lưu được nhiều nghi lễ, trò diễn, trò chơi độc đáo, mang đậm bản sắc của địa phương. Một trong những đặc sản của văn hoá phi vật thể Thái Bình chính là chèo và múa rối nước. Hai loại hình nghệ thuật dân gian này, cho đến nay vẫn là thể mạnh, là sinh hoạt phổ biến trong đời sống tinh thần của các cộng đồng làng xã Thái Bình. Ngoài chèo và múa rối nước thì các điệu hát dân ca, múa dân gian ở Thái Bình cũng mang nhiều nét đặc sắc, đặc biệt nở rộ vào những ngày hội làng. Các điệu múa thông thường đều tái hiện lại hoạt động trong cuộc sống đời thường hoặc gắn với thói quen tập tục cụ thể như: múa kéo chũ, múa rồng, múa chèo đò, múa đánh Bệt, múa ếch vồ.

Bờ biển dài với những cảng biển và hệ thống

sông nội địa là tiềm năng quan trọng cho việc phát triển ngành giao thông vận tải biển. Ngoài các yếu tố tự nhiên, thì các yếu tố kinh tế xã hội và điều kiện bên ngoài hội tụ để hình thành và phát triển ngành vận tải biển như: Khu kinh tế biển tỉnh Thái Bình nằm trong tổng thể phát triển hai hành lang, một vành đai. Nằm trong định hướng phát triển của đồng bằng sông Hồng và trong bối cảnh quy hoạch phát triển các khu kinh tế của Việt đến năm 2020; Hệ thống giao thông thủy bộ đều thuận lợi bao gồm cảng biển quốc gia Diêm Điền, hệ thống sông ngòi gắn với quốc lộ 10, 39A, 218 và các trục đường chính trong tỉnh; Thuận lợi cho việc thiết lập các mối quan hệ giao lưu phát triển kinh tế, văn hoá trong vùng đồng bằng sông Hồng, cả nước, các tỉnh phía Nam của Trung Quốc và các nước trong khu vực Đông Nam Á.

Nhìn chung, những điều kiện tự nhiên và xã hội, văn hóa cho Thái Bình có nhiều tiềm năng phát triển kinh tế giao thông vận tải biển và du lịch biển và vị trí chiến lược bảo vệ quốc phòng, an ninh của tỉnh và khu vực đồng bằng Bắc bộ

2. Giao thông vận tải biển

Ngành vận tải biển của Thái Bình được đánh giá là là một tỉnh có năng lực mạnh của cả nước. Dọc theo 56 km bờ biển với cảng Diêm Điền, cảng cá Tân sơn, cảng cá Nam Thịnh và 4 con sông lớn, là những điều kiện tiên quyết để Thái Bình phát triển ngành vận tải này. Tuy nhiên trên thực tế ngành vận tải này ở Thái Bình vẫn chưa khai thác hết tiềm năng vốn có.

Hiện Thái Bình có trên hai trăm tàu vận tải biển với tổng tải trọng trên 800 ngàn tấn, ngoài ra còn có trên 1000 tàu sông và trên một ngàn tàu thuyền cơ giới khai thác hải sản. Quy mô của các doanh nghiệp vận tải biển Thái Bình chủ yếu là quy mô vừa và nhỏ. Số lượng tàu ít, bình quân mỗi doanh nghiệp chỉ có khoảng 1,3 tàu. Thị trường chủ yếu của Thái Bình vẫn là thị trường vận tải nội địa, đi từ miền Bắc vào miền Nam với các mặt hàng hóa chủ yếu là các nguyên vật liệu, thực phẩm, sắt thép, phân bón. Một số doanh nghiệp mở rộng việc vận chuyển hàng hóa đi Indonesia, Phillipines, Malaysia, Thái Lan... với các mặt hàng chủ yếu là xi măng, phân bón, lưu huỳnh, dừa, gạo.

Hiện toàn tỉnh có 2 doanh nghiệp thuộc sở hữu của Nhà nước là Công ty Công nghiệp tàu thủy Diêm Điền và Công ty Công nghiệp tàu thủy Thái Bình thuộc Tổng công ty Công nghiệp tàu thủy

Việt Nam là hai doanh nghiệp duy nhất đang kinh doanh ngành đóng tàu.

Tuy nhiên từ năm 2008 đến nay, tình hình vận tải biển không mấy sáng sủa, thậm chí đang rất khó khăn. Việc sản xuất đình trệ do suy thoái kinh tế mà nhu cầu vận chuyển giảm mạnh, chi phí nhiên liệu tăng cao, hầu như các doanh nghiệp đều bị thua lỗ kéo dài. Nhiều doanh nghiệp vận tải biển đang đứng trước nguy cơ phá sản, nhiều chủ tàu mặc dù biết thua lỗ nhưng vẫn buộc phải chạy tàu để giữ phương tiện, tài sản và trả lương cho công nhân. Số dư nợ ngân hàng và các quỹ tín dụng lên đến gần 2.000 tỷ đồng cả gốc lẫn lãi; trong đó nợ xấu chiếm 5% tổng dư nợ cho vay. Về thuế, các doanh nghiệp vận tải biển đang nợ đọng khoảng 200 tỷ đồng.

Ngoài ra, hạ tầng giao thông đường thủy chưa được đầu tư nâng cấp, hệ thống luồng ra vào cảng không được nạo vét thường xuyên gây khó khăn cho các tàu ra, vào cảng. Năng lực thông qua cảng Diêm Điền còn thấp, các tàu lớn chưa thể ra vào để bốc xếp hàng hóa. Dịch vụ cầu cảng còn nhiều bất cập, thiếu cầu cảng để nhận, trả hàng. Bên cạnh đó, các doanh nghiệp vận tải trên địa bàn tỉnh còn hạn chế về quy mô và năng lực. Vận tải biển chủ yếu phục vụ khách hàng trong nước, thủ tục hành chính tại cảng chưa thông thoáng, thuận tiện, việc ứng dụng khoa học công nghệ thông tin trong giải quyết thủ tục còn ở mức độ...

Chính vì vậy, để có thể khắc phục hiện trạng nêu trên Thái Bình cần áp dụng một số giải pháp quan trọng sau đây:

- Xây dựng các cơ chế, chính sách khuyến khích và tạo điều kiện để các nhà máy đóng tàu hiện có trên địa bàn củng cố phát triển, tập trung đóng mới tàu cá, tàu dịch vụ hậu cần nghề cá theo Nghị định số 67 của Chính phủ về một số chính sách phát triển thủy sản và sửa chữa các tàu vận tải, tạo việc làm cho nhiều lao động.

- Phối hợp với các ngành chức năng thực hiện việc mở rộng luồng tàu vào cảng Diêm Điền cũng như nâng cấp, mở rộng cảng thương mại, khôi phục hoạt động của cảng.

- Có chính sách hữu hiệu để điều phối lại thị phần giao thông theo hướng giảm tải giao thông đường bộ, dành thị phần thích đáng cho giao thông đường thủy và đường biển.

Các giải pháp trên cần được tiến hành đồng bộ mới mang lại hiệu quả cao.

Phát triển giao thông vận tải biển vừa là một giải pháp xây dựng kinh tế vừa là giải pháp để đảm bảo quốc phòng an ninh biển. Những đoàn tàu nối đuôi nhau vượt sóng đại dương trong vùng lãnh hải của mình cũng giống như những con mắt canh giữ đất trời, chủ quyền của đất nước, như những minh chứng quan trọng xác định chủ quyền biển đảo của ta.

2. Du lịch biển

Kể từ những năm 1970 Đồng Châu (Tiền Hải, Thái Bình) đã là khu nghỉ dưỡng nổi tiếng đã được khai thác phục vụ nhu cầu nghỉ dưỡng của nhân dân trong ngoài tỉnh. Với bãi tắm dài 5 km, hệ sinh thái đa dạng phong phú, cảnh quan đẹp và khí hậu trong lành, mát mẻ rất phù hợp cho du khách đến nghỉ ngơi, an dưỡng, phục hồi sức khỏe sau những ngày làm việc căng thẳng. Tiếc rằng những năm gần đây, do sự thiếu quy hoạch tổng thể trong phát triển kinh tế, phần lớn mặt nước thuộc bãi tắm đã bị dùng làm nơi nuôi trồng thủy sản, làm phá vỡ cảnh quan và ô nhiễm môi trường. Cơ sở vật chất cũ kỹ, xuống cấp nghiêm trọng nhưng chưa nâng cấp kịp thời làm Đồng Châu mất dần thương hiệu đã có với tư cách là một khu nghỉ dưỡng. Thế nhưng do lợi thế của việc gần khu nuôi trồng thủy sản, Đồng Châu lại chuyển sang phát triển du lịch ẩm thực, thu hút khách trong và ngoài tỉnh đến thưởng thức quanh năm. Du khách hứng thú với những quán ăn dân dã, vững trải bằng tre nứa dựng trên biển để vừa thưởng thức hải sản tươi sống vừa nghe tiếng sóng biển và ngắm nhìn cảnh quan nên thơ của biển với những đoàn thuyền đánh cá thấp thoáng xa xa trong ánh Bình minh hoặc hoàng hôn.

Bên cạnh Đồng Châu, Thái Bình còn một điểm du lịch sinh thái vô cùng hấp dẫn - Đảo Cồn Vành. Với sự đa dạng sinh thái ngập nước, năm 2004 Cồn Vành đã được UNESCO công nhận là khu vực dự trữ sinh quyển vùng đồng bằng Sông Hồng. Ở đây hàng năm những loại chim quý di cư tụ hội đông đúc, có một số loài đã ghi vào sách đỏ. Hệ động thực vật ở đây vô cùng đa dạng, bên cạnh các loài cây đặc trưng của rừng ngập mặn như ô rô, mắm, trang, vẹt, bần, kèn... còn có tới 170 loài tảo biển, trên 500 loài hải sản có giá trị dinh dưỡng và kinh tế cao. Trên diện tích chừng 17 km², với những cánh rừng phi lao và rừng phòng hộ ngút ngàn và bãi cát trắng mịn, thoải thoải dài tới 7 km, nước biển trong xanh, sóng biển vừa phải cồn Vành hoang sơ

chưa có dân cư sinh sống hiện đang thu hút khách tới tắm biển, vui chơi, nghỉ ngơi và thưởng thức hải sản.

Để khai thác khu du lịch sinh thái hoang sơ và tuyệt vời Cồn Vành cũng như để khôi phục lại khu nghỉ dưỡng Đồng Châu, Thái Bình đã xây dựng một con đường vành đai biển, cùng với việc xây dựng khu kinh tế biển Tiền Hải - Thái Thụy nằm trong chiến lược phát triển kinh tế biển quốc gia và ban hành cơ chế, chính sách ưu đãi thu hút đầu tư từ các doanh nghiệp trong và ngoài nước. Thái Bình đã phê duyệt quy hoạch Đồng Châu trở thành khu phố biển du lịch sầm uất, có cơ sở hạ tầng hiện đại. Có nét độc đáo riêng về không gian, kiến trúc, cảnh quan với các dịch vụ nghỉ dưỡng, vui chơi giải trí. Cồn Vành được xây dựng thành khu du lịch sinh thái biển cao cấp với những khu nghỉ dưỡng chất lượng cao; khu vui chơi giải trí tập trung; khu nhà ở phục vụ du lịch; khu thể thao sân golf; khu rừng sinh thái ngập mặn; khu cây xanh... Khi con đường đề dài trải đá nối từ xã Nam Phú ra đảo đã được đầu tư xây dựng chấm dứt tình trạng đi ra đảo chỉ bằng thuyền du lịch, Cồn Vành đã phát triển nhanh chóng, lượng khách năm sau luôn cao hơn năm trước. Năm 2010 Thái Bình đã tổ chức "Tuần du lịch hè biển Cồn Vành năm 2010" nhằm giới thiệu tiềm năng và triển vọng phát triển du lịch của Tiền Hải. Tuy nhiên cho đến nay các dự án đầu tư theo quy hoạch vẫn còn chưa triển khai triệt để, nên tiềm năng du lịch này vẫn chưa được khai thác như mong muốn. Cồn Vành hiện có khoảng trung bình 1000 lượt khách /ngày đến tham quan du lịch và nghỉ ngơi. Những ngày lễ tết lượng khách tăng đột biến, có ngày tới 8000 lượt khách/ ngày đến đây thưởng ngoạn không khí biển và nghỉ ngơi.

Cùng với hai điểm du lịch biển nêu trên ở Tiền Hải, Cồn Đen ở Thái Thụy cũng được coi là hòn ngọc xanh của Đồng bằng Bắc Bộ, một nơi dự trữ sinh quyển thế giới đã được UNESCO công nhận. Cồn Đen là nơi tập trung trên 200 loài chim có nhiều loài quý hiếm, 500 loài hải sản quan trọng, hệ sinh thái rừng ngập mặn đặc trưng. Với sự đầu tư hiệu quả của Công ty TNHH Thương mại và Dịch vụ Minh Phú, bắt đầu bằng việc trồng cây chắn sóng, Cồn Đen hiện đã là một nơi du lịch biển khá hấp dẫn. Với ý tưởng đầu tư trồng cây ăn quả để biến Cồn Đen vừa là nơi du lịch sinh thái biển vừa là nơi sinh thái vườn của ông giám đốc Công ty Minh Phú thật độc đáo và nếu thành công chắc

chấn sẽ thu hút lượng khách du lịch đến nhiều hơn nữa. . Dù vậy lượng khách đến Côn Đen hiện đang tăng mạnh, đặc biệt là vào các dịp nghỉ lễ. Năm 2015, vào ngày giỗ tổ Hùng Vương có tới trên 3000 lượt khách đến Côn Đen, ngày 30-4-1/5 năm nay 2016 lượng khách này cũng lên đến vài chục ngàn lượt người.

Phát triển du lịch biển không chỉ là đẩy mạnh phát triển kinh tế mà còn là một giải pháp tốt để đảm bảo quốc phòng an ninh. Những nơi hoang sơ như Côn Đen, Côn Vàng, ít dân cư trú, nay biến thành một nơi trú phủ, tập nập vừa làm ăn kinh tế, vừa giữ đất, giữ biển quê hương. Cùng với cồn Vàng, cồn Thủ, cồn Đen là một trong những thế đứng hình thành nên tam giác bảo vệ, là tuyến đầu về an ninh, quốc phòng cũng như che chắn bảo vệ từ biển vào đất liền cho các xã thuộc hai huyện Thái Thụy, Tiền Hải.

Để nâng mở rộng quy mô và nâng cao hơn nữa hiệu quả của ngành du lịch biển, Thái Bình cần áp dụng đồng bộ một số biện pháp sau đây:

- Phát triển du lịch biển, du lịch sinh thái gắn với du lịch văn hóa, tâm linh là hướng trọng tâm khai thác tiềm năng lợi thế từ biển. Cần phải có chiến lược marketing nhằm quảng bá, giới thiệu về rừng ngập mặn, nhất là khu rừng sinh thái Thụy Trường, Khu du lịch cồn Đen (Thái Thụy), khu sinh thái Côn Vàng, khu Du lịch Đồng Châu (Tiền Hải) gắn với các di tích lịch sử tâm linh, như: đền Hệ (Thụy Ninh), đền Hét (Thái Thượng), đền Chòi

(Thụy Trường), Khu lưu niệm lãnh tụ Nguyễn Đức Cảnh (thị trấn Diêm Điền), đền, thờ thánh Không Lộ, các chùa...không phải chỉ ở các huyện ven biển mà còn ở cả Tỉnh Thái Bình để có thể xây dựng các tour du lịch sinh thái - văn hóa - tâm linh hấp dẫn và bổ ích. Kết hợp hiệu quả lợi thế biển với lợi thế văn hóa đã phân tích ở mục 1. trên đây.

- Xây dựng cơ chế, chính sách khuyến khích thu hút đầu tư trồng rừng, khai thác, lấn biển để khai thác phát triển sản xuất công nghiệp, thương mại, dịch vụ, đô thị và phục vụ nhiệm vụ an ninh, quốc phòng.

- Tiếp tục nâng cao cơ sở hạ tầng để các điểm du lịch có năng lực cao hơn thỏa mãn nhu cầu ngày càng đa dạng của du khách đồng thời tạo điều kiện để du khách dễ dàng và tiết kiệm thời gian tới đi đến các điểm du lịch.

Tóm lại, Kể từ năm 2010 đến nay, kinh tế giao thông vận tải và du lịch biển gắn với quốc phòng an ninh của Thái Bình tuy đã đạt được một số thành tựu đáng ghi nhận, nhưng nhìn chung vẫn còn nhiều hạn chế và chưa phát huy được hết tiềm năng sẵn có của mình. Để cải thiện tình hình nêu trên, Thái Bình cần nghiên cứu những giải pháp đồng bộ bao gồm từ quy hoạch, thu hút vốn đầu tư, đưa khoa học kỹ thuật vào sản xuất, đào tạo nguồn nhân lực đảm bảo chất lượng, điều tiết thị phần giao thông thủy bộ, phối hợp tour du lịch sinh thái với văn hóa và tâm linh v.v...■

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Sách, tạp chí: 1. Cao Văn Sâm (2015), Bảo vệ an ninh kinh tế biển khu vực vịnh Bắc Bộ trong tình hình hiện nay : LATS Luật học, Hà Nội.

2. (2015) Hội thảo khoa học văn hoá biển đảo bảo vệ và phát huy giá trị , H. : Thế giới, 2015.

3. Nguyễn Chu Hồi (2013), Kinh tế biển Việt Nam nhìn từ góc độ tài nguyên và môi trường , Tạp chí Lý luận chính trị, số 5, tr.34-41

Tài liệu điện tử:

1. (2016). Thái Bình: Đẩy mạnh phát triển kinh tế gắn với du lịch biển // <http://www.vietnamtourism.com/index.php/news/items/12076>,

3. **Hoàng Hải** (2017). Kinh tế biển bài toán còn nhiều thách thức, [https://www.nxbctqg.org.vn/index.php?option=com_content&view=article&id=2813:kinh-t-bin-va-bai-toan-con-nhiu-thach-](https://www.nxbctqg.org.vn/index.php?option=com_content&view=article&id=2813:kinh-t-bin-va-bai-toan-con-nhiu-thach)

thc&catid=169:bin-o-que-hng&Itemid=641

4. **Nguyễn Hải, Thu Hà** (2014). Tiền Hải - Thái Bình: Nguồn lợi từ biển, <http://www.quankhu3.vn/index.php/Kinh-te-Doi-song/ti-n-h-i-thai-binh-l-i-th-t-bi-n.htm>

5. **Trần Xuân Hiệp** (2015). BDBP Thái Bình phát triển kinh tế biển gắn với nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền an ninh biên giới vùng biển, đảo của Tổ quốc// <http://www.thaibinh.gov.vn/tintuc/Pages/chu-quyen-an-ninh-bien-gioi-quoc-gia.aspx?ItemID=31358>.

6. **Phạm Huế** (2015). Thái Thụy (Thái Bình): Phát huy tiềm năng kinh tế biển, <http://www.vietlinh.vn/tintuc/2015/nuoi-trong-thuy-san-2015-s.asp?ID=166>

7. **Nguyễn Quang Hưng** (2016). Những nguồn lực đẩy mạnh thu hút đầu tư vào Thái Thụy (Thái Bình), [Http:// mbaodautu.vn/nhung-nguon-luc-day-manh-thu-hut-dau-tu-va-thai-thuy-thai-binh-d50963.html](http://mbaodautu.vn/nhung-nguon-luc-day-manh-thu-hut-dau-tu-va-thai-thuy-thai-binh-d50963.html).